

Coccidiose geeft op veel bedrijven schade bij kalveren

Coccidiose komt op het overgrote deel van de melkveebedrijven voor, zo bleek onlangs weer uit een onderzoek dat in Duitsland is gedaan op 65 melkveebedrijven. Op 95,4% van de onderzochte bedrijven werden in de mest eitjes (oöcysten) van de voor coccidiose verantwoordelijke parasiet gevonden.

Ook in Nederland komt coccidiose zeer waarschijnlijk op vrijwel alle rundveebedrijven voor. De darmaandoening treft vooral de kalveren en het jongvee. In ongeveer 10 tot 15% van de gevallen ontstaan (soms zeer hardnekkige) problemen.

Oorzaak & symptomen

Coccidiose wordt veroorzaakt door ééncellige parasieten die behoren tot het geslacht *Eimeria*. Kalveren worden besmet door opname van de eitjes van deze parasiet via de bek. *Eimeria bovis* en *Eimeria zurnii* staan al lange tijd bekend als de veroorzakers van klinische (zichtbare) symptomen als waterige diarree, die vaak gepaard gaat met slijm en bloed. Daarnaast zijn sufheid, verlies van eetlust, gewichtsverlies en uitdroging bekende symptomen. De sterfte varieert van 2-10% en is onder andere afhankelijk van de leeftijd van het kalf. Naast *E. zurnii* en *E. bovis* (stalcoccidiose) wordt de laatste jaren gedurende het weideseizoen ook vaak *E. alabamensis* (weidecoccidiose) gevonden in het laboratorium. Opvallend hierbij is de ernstige diarree en de snel verslechterende algehele conditie.

Niet alle kalveren met coccidiose krijgen diarree. Sommige geïnfecteerde dieren blijven alleen achter in groei en in gewicht. Dit laatste zorgt eigenlijk nog voor de grootste economische schade.

Besmetting

Dieren met coccidiose scheiden grote hoeveelheden eitjes uit, die zich in enkele dagen (tot weken) in de omgeving ontwikkelen tot besmettelijke eitjes. Deze kunnen langer dan een jaar infectieus blijven en zijn ongevoelig voor vele ontsmettingsmiddelen. Heet water (heter dan 60°C) doodt de eitjes, evenals een sterke ammoniak- of azijnzuuroplossing. Kalveren die de infectie de baas worden, bouwen een weerstand op, maar bij een hoge infectiedruk of stress kan toch nog een doorbraak optreden.

Diagnose

De diagnose coccidiose kan gesteld worden op basis van de verschijnselen en de historie van het bedrijf in

Een schoon en droog ligbed is belangrijk in de strijd tegen coccidiose.

combinatie met mestonderzoek. Het is belangrijk om andere aandoeningen als BVD, salmonella, winterdiarree, cryptosporidiose, andere parasitaire infecties, voedingsfouten en koperdeficiëntie uit te sluiten. Bij mestonderzoek moet rekening worden gehouden met het feit dat de uitscheiding van eitjes individueel sterk varieert. Daarom wordt geadviseerd om van vijf dieren een vers monster in te sturen.

Behandeling

Op dit moment is er geen geregistreerd middel voor de behandeling van klinische coccidiose bij rundvee beschikbaar. Ernstig aangetaste dieren herstellen door de beschadiging van het darmkanaal vaak heel langzaam of niet voldoende. Uw dierenarts kan u vertellen hoe u hier het best mee om kan gaan.

Preventie

Coccidiose-problemen nemen toe als de kalveren minder dan 1,5 m² per kalf aan ligruimte hebben. Let er dus op dat de stallen niet overbevolkt zijn. Ook is het belangrijk om te voorkomen dat kalveren voer de stal intrekken; gehakseld ruwvoer en het plaatsen van een betonmat over het ruwvoer zijn goede opties. En onder de hooiruif kan een morsbak worden geplaatst. Het beste is dat kalveren zo min mogelijk mest opnemen via de bek. Een droog en schoon ligbed is dus van groot belang. Daarnaast is het belangrijk om de iglo's en stallen tussen de (groepen) kalveren door goed te reinigen en te desinfecteren. Andere adviezen zijn: stress zo veel mogelijk voorkomen, geleidelijke voerovergangen, leeftijdsgroepen maken en verdachte dieren preventief of zeer vroegtijdig behandelen en zo nodig isoleren.